

מה א מיי פ"ב מהלכות ק"פ הלכה ד:
 בור ב מיי פ"ב מהלכות שלוחין הלכה ג (נטו"ע ח"מ סי קפב סעי' ב):
 בור ג מיי פ"ה מהלכות קרבן פסח הלכה ח ופ"ז הלכה ג:
 בור ד מיי פ"ב הלכה ד:
 בור ה מיי פ"ו מהלכות מלה הלכה א סמג עשין כו טור ש"ע א"ח סימן טעה סוף ז:
 ג ו מיי פ"ו מהלכות קרבן פסח הלכה ט ופ"ב מהלכות פסח הלכה ט מהלכה י (נד אלאם ברמת פ"ב ד"ב וברא"ש סס ס"י טו ופסח פ"א ז: וברא"ש סס סימן נח):

מוסף תוספות

א. דלא משמע למרדש מביה שלוחות כלל, אבל איש שה משמע למרדש מביה שלוחות שפיר כרתיב לבית אבות. מוס' דריון דוכות הוא לו וחשב כאילו עשאו שליח לוכות עבורו. מוס' שא"ן. ג. כיון שאינו זוכה אינו בר שלוחות. מוס' שא"ן. ד. קנין שלהם מוכיחם. סס.

רבינו הגואל

גופה אשה בראשון שוחטין עליה בפני עצמה ובשני עושין אותה טפלה לאחריה. מאי טעמא כתיב בראשון במכסת פשוה ואפילו נפש אשה בשממ, וכתוב בשני חטא ישא האיש ההוא, איש ולא אשה, וכי תימא אי הכי אפי' טפלה נמי לא תנשה אותה בשני, ת"ל ככל חקת הפסח, אחי אהני האיש למטעמי בשני מחובה. אחי ככל חקת הפסח לרובי לטפלה בעלמא. ר"י ויס' אומר לטעמא דאמר שוחטין את הפסח בייחד וכתוב בראשון במכסת נפשות ובשני בנפשות ונכרתה הנפש ההיא כל נפש במשמע ואפילו אשה. ר' שמעון אומר בראשון עושין אותה טפלה לאחריה ובשני אין שוחטין עליה כל עיקר, מאי טעמא בראשון כתיב איש לפי אכלו, ובשני כתיב איש ולא אשה, והיה השתא בראשון פטור בשני מביעה, אלא מכלל שבראשון טפלה ואפילו טפלה שבראשון מיעשה בשני. וקמ' להו ר' יוסי ור' שמעון בשיטתא חדא דשוחטין את הפסח על היחיד. אמר ר' יעקב אמר ר' יוחנן אין עושין חבורה שכולה גרים שמא לא ידקדקו בו ויביאוהו לידי פסול. ותרצין להא מתינתא הכי תנו רבנן פסח מצה ומרור בלילה הראשון חובה מצה מכאן ואילך רשות. ר' שמעון אומר פסח באנשים חובה (מכאן ואילך רשות) (בנשים רשות). [מתני'] אוינן טובל ואוכל פסחו לערב אבל

ובתיב בשני ונכרתה הנפש ההיא אפי' אשה. ולא נפקא לרבי יוסי אשה מכלל חקת הפסח דמהתם מפיק ר"י טפילה דאי לאו הנפש ההיא ככל חקת הפסח לא הוה מוקמינן אלא לטפילה כר' יהודה ואיש למטעמי חובה הלכך גלי הנפש ההיא דלא ממעטינן אשה מאיש: **א"י** ולא קמין. תימה אמאי אינטריך דהיכן מלינו שחייב קטן צמלות וי"ל דאינטריך לקטן שהגדיל בין שני פסחים דס"ד לחייב לעשות פסח שני קמ"ל דשני משלומין דראשון הוא וצפרק מי שהיה טמא (לקמן דף גז). משמע דנפקא לן מקרא אחרונה וצ"ל מיתוס (סנהדרין דף גז): נמי קשה אמאי אינטריך איש פרט לקטן צבא על אשת איש ועל אשת אביו ועל הוטרק ועל הנהמה: **א"י** נימא מאיש שהא מביעי איה לבדר' יצחק כו'. תימה לר"י דצריש פ"ב דקדושין (דף מב). משמע דמילתיה דרבי יצחק מאיש לפי אכלו נפקא ואומר ר"י דהתם משום דמאיש שלוחות מאיש לפי אכלו נפקא דרבי יצחק מאיש לפי אכלו אכלו תלמודא דהכא נפקא ליה שלוחות מדרבי יהושע בן קרחה ולכך מוקי איש שה לכדרבי יצחק דמשמע דמירי צוכיה טפי מאיש לפי אכלו: **א"י** וזכה ואין קמין וזכה. תימה אמאי אינטריך קרא והא קי"ל דאין שלוחות לקטן וצ"ל קמא דצבא מליעא (דף קצ"ג). מוכח דזוכה מטעם שלוחות וכו' תימא מהכא קי"ל דאין לו שלוחות וכו' אמאי אשה אינטריך למטעמי דלוי וזכה הא אפילו לעצמו אין לו זכיה צמליאמו אלא מפני דרבי שלום דלמרינן צהנימין (גיטין דף נט). יש לומר דדוקא מליה אכלו מנשה דע"ל אחרת מקנה אותו עדיף (כדמסיק צשנים ארומין (צ"מ דף ק"ג): וכן צפרק התקבל (גיטין דף סד): קאמרינן ר"ר וורקו אגוז וטעלו וזכה לעצמו אפי' לגבי קנין דלוריינא: **רבי** שמעון נמי סבר אה ברבי יוסי. תימה דילמא סבר לה כרבי יהודה ותרמי שמעת מניה כדאמרינן לעיל לרבי יהודה: **ש"מ** ידקדקו בו ויביאוהו לידי פסול. תימה דעני למימר דגרים מדקדקים ציומר ודמי להא דאמרינן (חולין דף ק"ד). כל מלה שהחזיקו בה (ש' גרים וכומים הרבה מדקדקים בה יותר משראל וצירוסל') גרים אמר רבי יעקב צ"ל יצחק צ"ס רבי יוסי אין עושין חבורות של גרים שמותן שהן מוקלקלים אין מדקדקין וצירוסלו לדי פסול וצ"ל דוכתא נמי חזינן דגרים לא דייקי צמלות כשאלים והכא קאמר דגרים מדקדקים יותר:

גב

עבדים וקנינים משום פרישותא. דמשכב זכור: **אין** שוחטין עליה כל עיקר. ואפי' טפילה דלא שייכא בה מידו ואי אכלה בה הוה פסח נאכל שלל למנויו וה"ה לעבדים דאין אולבין צו וכי אכלי עבדים ונשים בראשון שהן רשות צו אכל בשני לא דאפי' מרשות אימעוטו כדלקמן: **צמכסם נפשות.** מדלא כתב אנשים אפי' אשה צממשע: **כתיב בשני חטאו ישא האיש ההוא.** והכי משמע ליה קרא והאיש אשר הוא טהור וצדק לא היה וחדל לעשות הפסח (ראשון ונכרת כי קרבן ה' כו' כי לשון שימוש אי חשקרבן ה' לא הקריב צמועדו בשני חטאו ישא) והכי דריש צפרק מי שהיה טמא (לקמן גז). אליבא דר"י א"נ קרבן ה' לא הקריב צמועדו בשני חטאו ישא: **וכתיב בשני ונכרתה הנפש ההיא.** דאט"ג דלראשון קאי מיהו כי קרבן ה' אשני קאי וכדמפרשין וגמרינן בה כרת לקמן (ס"ט) האלי חטאו ישא מונש' חטאו דמזכך את השם דכתיב ציה' את ה' הוא מגדף ונכרת וגו' והוי כמאן דכתיב נפש בגופיה: **ואלא האיש.** דגבי פסח מאי עבד ליה לכתוב חטאו ישא ותו לא: **כתיב בראשון איש.** לקמן צעי מאי איש כתיב בראשון: **איש וזכה.** לאחריים צלקיחתו אס לקח מקח לצורך אחרים או קיבל מתנה לטעם אחרים כדכתיב ויקחו איש שה לביט אבות ואין קטן וזכה דאין נעשה שליח: **אלא מאיש לפי אכלו.** דריש ליה למטעמי אשה: **והא מדר' יוסי סבר לה כר"ש.** דאין שוחטין פסח צצמנת יחיד מלא תוכל לצונותי: **ר"ש נמי סבר לה כר' יוסי.** דיליף מאיש לפי אכלו ששוחט פסח על היחיד דאי לא ס"ל כוומיה ממאי דהאי צצמנת דרשנא דידיה אלא הא טפי משמע שפיר כר"י דאין שוחטין על היחיד: **לפי אכלו.** צללו איש נמי נפקא לן מלשון יחיד ששוחטין פסח על היחיד ואיש דרשינן ליה למטעמי אשה: **רשות ודוחה אס השבת.** צצמניה: **ידקדקו צו.** משום שאינן צני תורה יחמינו עליו לדקדק ויפסוליהו על מס: **הכי גרסינן מו רבנן פסח מלה ומרור בראשון חובה כו'.** בראשון לילה הראשון: **אהייא קאי.** מכאן ואילך רשות דתנא קמא אי נימא אפסח פסח כל שצעה מי איכא: **ואלא אמלה ומרור.** ועלה מהדר ר"ש אף בראשון דקאמרתי חובה צצאנשים הוא דהיא אכל בשני רשות: **לוי ליה לרב יעקב א"ר יוחנן דאין עושין חבורה שכולה גרים שמא ידקדקו בו ויביאוהו לידי פסול:** ת"ר (ה"פסח ומצה ומרור בראשון חובה מכאן ואילך רשות ר' שמעון אומר באנשים חובה ובנשים רשות מי איכא ואלא אמצה ומרור אימא סיפא ר"ש אומר באנשים חובה ובנשים רשות (כ) לית ליה לרבי שמעון הא דאמר רבי אלעזר נשים חייבות באכילת מצה דבר תורה שנאמר **לא** תאכל עליו חמץ שבעת ימים תאכל עליו מצות כל שישנו בבל תאכל

חמץ ישנו בקום אכול מצה והני נשים הואיל וישנן בבל תאכל חמץ ישנן בקום אכול מצה אלא אימא פסח מצה ומרור בראשון חובה מכאן ואילך רשות ר' שמעון אומר פסח באנשים חובה בנשים רשות: **מתני'** (א) אוינן טובל ואוכל את פסחו לערב אבל לא חובה מצה ומרור בלילה הראשון חובה מצה מכאן ואילך רשות. ר' שמעון אומר פסח באנשים חובה (מכאן ואילך רשות) (בנשים רשות). [מתני'] אוינן טובל ואוכל פסחו לערב אבל

(א) [מוספתא פ"ה ה"ו ומכר סנהדרין י"ג: (ב) [טכר לקמן גז. (ג) קדושין מב. (ד) [לעיל ע"ט: סנהדרין י"ג: (ה) [מוספתא ספ"ב]. (ו) [לקמן י"ג. (ז) [לעיל מג. (ח) וצחק ט"ז: (ט) [שי"ן לע"א]. (י) [נמדבר ט"ו]. (יא) בשני חטאו ישא ולא קאי אללעיל והכי אמרינן צ"י מי שהיה טמא אליבא דר' ל"ל ר"מ והדיבור שאמר לו דכ"ר להחמיל וכתיב צצמט ע"י. (ל) [נמדבר ט"ו]. (מ) [דברים ט"ז]. (נ) [נמדבר ט"ו]. (ס) [לעיל מג.]. (ע) [ועי ברמט מו: קדושין ע"ו. גישין י. חולין ד. אלאם כל מלה שהחזיקו בה חטים הידיה מדקדקי' כו' אלא מענין גרים צדך מילתא נעלם ממני מקוטנא]

תורה אור השלם

1. ואם יצא יצא הבית מדינת משה וק"ח הוא ושכנו הקרוב אל ביתו אללעיל והכי אמרינן צ"י מי שהיה טמא אליבא דר' ל"ל ר"מ והדיבור שאמר לו דכ"ר להחמיל וכתיב צצמט ע"י. (ל) [נמדבר ט"ו]. (מ) [דברים ט"ז]. (נ) [נמדבר ט"ו]. (ס) [לעיל מג.]. (ע) [ועי ברמט מו: קדושין ע"ו. גישין י. חולין ד. אלאם כל מלה שהחזיקו בה חטים הידיה מדקדקי' כו' אלא מענין גרים צדך מילתא נעלם ממני מקוטנא]

הגהות הב"ח

(א) נמירא ונשזס רשות וכי לית לר"ש הא:
 מוסף רש"י
 ואין קטן וזכה. שאן לו סח ליקח בשביל אחרים להיותו זוכה לכן ממקמי (דושיין מב.). אוינן טובל ואוכל את פסחו לערב. ולא גרסינן בה מחוסר כפירוס, דאין צריך להחמין לערב, אלא מלה כפרתו וטובל ואוכל כדקדים (ובחיים צ"ט). טובל. דממין (מגינה כ"ה) און לרין טפילה לקדש (ש"ס).

